

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра математики та моделювання

Затверджую:

Декан факультету
машинобудування

Кассов В. Д.

«30» 08 2021 р

Гарант освітньої програми:

Кандидат фіз.-мат. наук, доцент

[Signature] Ровенська О.Г.

«05» 05 2021 р

Розглянуто і схвалено на
засіданні кафедри математики та
моделювання

Протокол №4 від 5 травня 2021 р

В.о. зав. кафедри

[Signature] Астахов В.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА

«Професійна етика»

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Математика)

ОПП (магістр) Математика

кваліфікація

Магістр середньої освіти (математика).

Учитель математики та економіки.

Викладач математики.

Розробник: О.О. Чумак, канд. пед. наук, доцент

Розроблено за підтримки громадської організації «Smart Maths»
<http://formathematics.com/>

2021 – 2022 навчальний рік

1. РОЗПОДІЛ ГОДИН

Форма навчання	Кредитів ECTS	Годин	Аудиторних годин				Самост. робота	Розподіл за семестрами			
			Лекції	Практичні	Лабораторні	Всього		Екзамени	Заліки	ДЗ	Курсова робота
1 сем	3	90	15/4	15/0	—	30/4	60/86		+		
Всього	3	90	15/4	15/0	—	30/4	60/86		+		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни полягає у формуванні в майбутніх педагогів моральних цінностей соціально-педагогічної діяльності; оволодіння необхідними знаннями з основ професійної етики та навичками їх реалізації в практичній діяльності.

Основне завдання курсу полягає у: вивченні місця і ролі загальних та професійних моральних цінностей в педагогічній діяльності; виявленні специфіки та структури професійної моралі педагогів; розкритті особливостей етичного регулювання діяльності і відносин в системах «педагог - учень», «педагог - педагог», «Педагог - керівник»; обґрунтуванні професійно-етичних вимог до особистісних якостей педагога; роз'ясненні основних категорій педагогічної етики.

Програмні компетентності
<i>Загальні</i>
Відповідальність та робота в команді: навички міжособистісної взаємодії, здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Планування та управління: здатність планувати та управляти процесами враховуючи часові та кадрові обмеження.
Розвиток та самовдосконалення: здатність проводити самооцінку та аналіз власних досягнень, здатність до самоосвіти та вдосконалення професійних навичок.
Етична прихильність: здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), що базуються на національних і гуманістичних ідеалах, демократичних цінностях і традиціях України.
Екологічна свідомість: активна участь в поліпшенні стану довкілля, забезпечення здоров'я та гармонійного розвитку людини з високим рівнем якості, зокрема забезпечення охорони життя і здоров'я учнів та студентів у освітньому процесі та поза аудиторній діяльності.
<i>Фахові</i>
Професійні навички: здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями і студентами навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції освітнього процесу.
Психолого-педагогічні вміння: здатність здійснювати психолого-педагогічний супровід процесу навчання, проектувати цілісний освітній процес навчання, виховання та самовдосконалення учнів.
Професійна комунікація: здатність спілкуватися державною та іноземною мовами у відповідності до професійної ситуації
Академічна доброчесність: усвідомлення етичних та юридичних проблем використання інформаційних ресурсів, знання основ мережевого етикету.

Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни визначаються програмними результатами навчання, а саме випускник магістратури має опанувати здатностями:

«Запам'ятовування, знання»	Знання різних психолого-педагогічних і комунікаційних теорій, теорії виховання, сучасної освітньої парадигми.
«Розуміння»	Виділяти різні теорії в області наукового менеджменту та ділового адміністрування, інструменти та стратегії, виконувати посадові обов'язки з управління освітнім процесом, вміти використовувати державні документи з питань виховання та освіти. Критично осмислювати проблеми освітньої діяльності в тому числі на межі предметних галузей.
«Уміння та застосування знань»	Організовувати навчальну, дослідницьку та виховну діяльність, планувати організацію і проведення наукових досліджень за освітньою програмою.
«Оцінювання та «створення (творчість)»	Проводити наукові дослідження під керівництвом наукового консультанта-наставника.
«Комунікація»	Зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
«Автономія та відповідальність»	Усвідомлювати відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку колективу Усвідомлювати необхідність подальшого навчання, вивчення, аналізу, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду, систематично підвищувати свою професійну кваліфікацію.

В узагальненому вигляді їх можна навести наступним чином:

у когнітивній сфері студент здатний продемонструвати:

- основні елементи етичної системи педагогічної діяльності та взаємозв'язок між ними;
- основні категорії професійної етики педагога;
- сенс і зміст професійного обов'язку педагога по відношенню до різних суб'єктів взаємодії (учні, колеги, адміністрація та ін.);
- основні принципи, норми і стандарти поведінки педагогів;
- основні вимоги, що пред'являються до професійно-етичних якостей особистості педагога;
- особливості розвитку етичної свідомості майбутнього педагога.

в афективній сфері студент здатний:

- застосовувати етико-аксіологічний підхід до аналізу сутності та змісту, форм і методів педагогічної діяльності;
- здійснювати етичну оцінку різних процесів, явищ, ситуацій, відносин, вчинків і т.д.

у психомоторній сфері студент здатний:

- застосовувати на практиці стандарти етичної поведінки в роботі з учнями, у відносинах з колегами, а також по відношенню до самого собі і своїй професії;
- виявляти зони ціннісно-етичних протиріч, дилем і конфліктів у педагогічній діяльності, знаходити шляхи їх розв'язання.

Попередніми умовами успішного вивчення курсу є цикл теоретичних та практичних дисциплін: «Історії педагогіки», «Загальної педагогіки», «Педагогіки», «Основи педагогічної майстерності», «Методики викладання математики» тощо.

3. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематика лекцій та практичних занять

Змістовий модуль 1. Етика педагогічної діяльності як компонент системи загальної етики.

Тема 1. Предмет педагогічної етики та її головні функції.

Тема 2. Сутність і специфіка педагогічної діяльності.

Тема 3. Фахова мораль – основа педагогічної етики.

Тема 4. Еволюція етики педагогічної діяльності.

Змістовий модуль 2. Особливості професійної етики викладача вищої школи

Тема 5. Характеристика основних категорій та принципів педагогічної етики.

Тема 6. Норми ділового етикету в діяльності педагога та науковця.

Тема 7. Культура спілкування педагога в системі етичних стосунків. Соціально-педагогічні особливості вирішення конфліктів.

Тема 8. Моральний портрет педагога вищої школи.

Формулювання спеціальних результатів із їх розподілом за модулями представлені нижче:

Модулі	Зміст програмного результату навчання
Етика педагогічної діяльності як компонент системи загальної етики	Здобувач вищої освіти здатен: – продемонструвати основні елементи етичної системи педагогічної діяльності та взаємозв'язок між ними; – продемонструвати основні категорії професійної етики педагога; – застосовувати етико-аксіологічний підхід до аналізу сутності та змісту, форм і методів педагогічної діяльності.
Особливості професійної етики викладача вищої школи	Здобувач вищої освіти здатний: – описати сенс і зміст професійного обов'язку педагога по відношенню до різних суб'єктів взаємодії (учні, колеги, адміністрація та ін.); – продемонструвати основні принципи, норми і стандарти поведінки педагогів; – продемонструвати основні вимоги, що пред'являються до професійно-етичних якостей особистості педагога; – продемонструвати особливості розвитку етичної свідомості майбутнього педагога; – здійснювати етичну оцінку різних процесів, явищ, ситуацій, відносин, вчинків і т.д.; – застосовувати на практиці стандарти етичної поведінки в роботі з учнями, у відносинах з колегами, а також по відношенню до самого собі і своїй професії; – виявляти зони ціннісно-етичних протиріч, дилем і конфліктів у педагогічній діяльності, знаходити шляхи їх розв'язання.

4. СТРУКТУРА ТА ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Технологічна карта навчальної дисципліни

Види занять		Всього	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Аудиторні	Лекції	15	2		2		2		2		1		2		2		2
	Практичні	15		2		2		2		2	1	2		2		2	
	Лабораторні																
	Індивідуальні																
	Поточ. контр.					+		+					+				+
	Контр.роб.(ТО)						+									+	
	Модул. контр							M1									M2
	Захист курсов																
	Захист лабор.																
	Консультації																
	Атестації																
Всього		30	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Самостійні	Курс. проект.																
	Підгот. до зан	60	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
	Розрах.-граф.																
	Консультації																
	Екскурсії																
Всього		60	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Навчальне навантаження студентів		90	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6

Підсумковий контроль – залік

4.2 Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 «Сутність педагогічної етики»						
1	Предмет педагогічної етики та її головні функції.	11	2	2		7
2	Сутність і специфіка педагогічної діяльності.	12	2	2		8
3	Фахова мораль – основа педагогічної етики.	11	2	2		7
4	Еволюція етики педагогічної діяльності.	11	2	2		7
Змістовий модуль 2 «Особливості професійної етики викладача вищої школи»						
5	Характеристика основних категорій та принципів педагогічної етики.	10	1	1		8
6	Норми ділового етикету в діяльності педагога та науковця.	11	2	2		7
7	Культура спілкування педагога в системі в системі етичних стосунків. Соціально-педагогічні особливості вирішення конфліктів.	12	2	2		8
8	Моральний портрет педагога вищої школи.	12	2	2		8
Усього годин		90	15	15		60

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Уміння студентів самостійно працювати над вивченням конкретного предмета – важливий чинник підвищення якості підготовки спеціалістів.

Самостійна робота студента (денна форма навчання) включає підготовку до практичних занять; самостійне опрацювання додаткової літератури та питань для самоконтролю засвоєння змісту навчального матеріалу, а також підготовку рефератів, есе, доповідей та самостійних домашніх (творчих) завдань за тематикою, що наведено у методичних вказівках до самостійної роботи – Режим доступу : <http://www.dgma.donetsk.ua/metodichne-zabezpechennya-osvitno-profesiyna-programa-serednya-osvita-matematika.html>

Враховуючи це, рекомендуються наступні **форми організації самостійної роботи студентів:**

- підготовка до практичних занять;
- самостійне опрацювання додаткової літератури до тем лекційного курсу і практичних (семінарських) занять, а також літератури для підготовки самостійного домашнього завдання;
- підготовка доповідей, рефератів та есе за тематикою лекцій і семінарів;
- самостійне опрацювання питань для самоконтролю засвоєння змісту лекційного матеріалу з курсу.

5.1 Перелік тем для самостійного вивчення

№ з/п	Вид і тема заняття
Змістовий модуль 1. Етика педагогічної діяльності як компонент системи загальної етики.	
1	Головні моральні цінності. Ціннісні пріоритети в педагогічній діяльності. Предмет, функції, завдання педагогічної етики.
2	Відносини між поняттями «Етика», «Мораль», «Закон» та «Право». Моральні, етичні та правові аспекти педагогічної діяльності.
3	Головні принципи педагогічної етики: «принцип гуманізму» та «принцип демократизму».
4	Головні категорії педагогічної етики: «педагогічна честь» і «педагогічний такт».
Змістовий модуль 2. Особливості професійної етики викладача вищої школи	
5	Етика відносин в системі «педагог-керівник», «науковець-керівник», «педагогічний колектив - адміністрація», «науковець-керівник», «науковий колектив -адміністрація».
6	Вербальні і невербальні засоби професійної комунікації педагога.
7	Культура спілкування соціального педагога в системі етичних стосунків
8	Моральний портрет викладача вищої школи

5.2 Розрахунок часу для самостійної роботи студента за видами

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин
1	Опрацювання програмного матеріалу, що викладається на лекціях	20
2	Підготовка до практичних занять	10
3	Виконання індивідуальних завдань (рефератів, творчих, розрахунково-графічних робіт, презентацій тощо)	10
4	Підготовка до контрольних заходів (модульна контрольна робота)	10
5	Підготовка самостійного домашнього завдання	10
	Разом	60

Самостійна робота виконується у відповідності до методичних вказівок до самостійної роботи студента.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Метою індивідуального завдання є ґрунтовне усвідомлення суттєвих властивостей основних понять курсу, закріплення основних теоретичних понять та формування практичних вмінь студентів.

Виконання індивідуального завдання передбачає розв'язання студентами задач з методичних посібників за наступними темами:

№ з/п	Назва теми або тем, з яких виконується індивідуальне завдання	Назва і вид індивідуального завдання
1	Предмет педагогічної етики та її головні функції.	Теоретичні основи етичних знань педагога.
2	Сутність і специфіка педагогічної діяльності.	Моральний вибір і ціннісні орієнтири в педагогічній роботі.
3	Фахова мораль – основа педагогічної етики.	Добро, зло, совість – категорії етики педагогічної діяльності.
4	Еволюція етики педагогічної діяльності.	Етичний кодекс у педагогічній діяльності. Етика відносин в педагогічному та науковому колективі: головні вимоги та принципи.
5	Характеристика основних категорій та принципів педагогічної етики.	Принципи педагогічної етики: «принцип гуманізму», «принцип демократизму», «принцип оптимізму», «принцип колективізму (солідарності)», «принцип громадянськості та патріотизму», «принцип справедливості», «принцип професіоналізму», «відповідальності», «толерантності».
6	Норми ділового етикету в діяльності педагога та науковця.	Культура спілкування педагога в системі етичних стосунків.
7	Культура спілкування педагога в системі етичних стосунків. Соціально-педагогічні особливості вирішення конфліктів.	Тренінг соціально-педагогічного спілкування.
8	Моральний портрет викладача вищої школи	Особистість педагога як фахівця і громадянина. Етичні принципи в діяльності педагога.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Підвищенню ефективності вивчення курсу сприяє використання системи евристичного навчання. Перевагу слід надати наступним формам навчання:

- а) лекції: інформативні, аналітичні, проблемні;
- б) евристичний семінар, практичні, лабораторні заняття, тренінги.

Доцільні методи навчання: мозкові атаки, метод проектів, рольові та дидактичні ігри, евристичні бесіди та ін.

Крім того, під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного.

8. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1 Критерії оцінювання. Критерієм успішного проходження підсумкового оцінювання є досягнення мінімального порогового балу. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється на основі використання модульно-рейтингової системи оцінювання. Розподіл балів за різними видами робіт та шкала оцінювання представлені у таблиці 9.

8.2. Засоби оцінювання. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання за даним курсом є усні опитування на практичних та лекційних заняттях, тестові завдання, реферати, доповіді, есе, індивідуальні завдання, письмові контрольні роботи.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Мак балів	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
1	Індивідуальне завдання до модулю №1	20	Студент здатний охарактеризувати предмет та головні функції педагогічної етики, володіє теоретичними основами етичних знань педагога.
2	Модульна контрольна робота №1	30	Студент виконав всі завдання контрольної роботи, що відповідають змістовному модулю №1
3	Індивідуальне завдання до модулю №2	20	Студент здатний охарактеризувати основні категорії та принципи педагогічної етики, ознайомлений з нормами ділового етикету в діяльності педагога та науковця.
4	Модульна контрольна робота №2	30	Студент виконав всі завдання контрольної роботи, що відповідають змістовному модулю №2
Поточний контроль		100	-
Підсумковий контроль		100	Студент виконав тестові завдання та навів аргументовані відповіді на ситуаційні завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Всього		100	-

За участь у науковій роботі, участь в олімпіадах і конкурсах студенту можуть призначатися додаткові бали до загального рейтингу за рішенням адміністрації факультету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
55-63	задовільно	
35-54	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	--	---

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

1. Бех І.Д. Особистість у просторі духовного розвитку [Текст] : навч. посіб. / І.Д. Бех.- К.: «Академвидав». 2012. - 256 с.
2. Васянович Г. П. Педагогічна етика [Текст] : навч. посіб. / Г.П. Васянович.- К.: «Академвидав». 2011. - 255 с.
3. Вознюк Н.М. Етика [Текст] : навч. посіб. / Н.М. Вознюк. - К.: Центр навч. літ. 2008. - 212с.
4. Степанчук Л. С. Мовний етикет педагога [Текст] / Л. С. Степанчук // Педагогічна майстерня : науково-методичний журнал. - 2015. - № 3. - С. 8-10.
5. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога [Текст] : навч. посіб./Л.Л.Хоружа. - К.: «Академвидав». 2012. - 208 с.

Додаткова література

1. Власова О.І. Педагогічна психологія [Текст]: навч. посібник / О.І. Власова. - К.: ПАРОПАН. 2005. - 400 с.
2. Ішук С.В. Етика соціальної роботи. Курс лекцій [Текст] : навч. посіб. /С.В. Ішук. - Тернопіль: ТДПУ. 2008.- 59 с.
3. Мовчан В. Історія і теорія етики [Текст] : навч. посіб. / В Мовчан.- Дрогобич: Коло. 2003.-432с.
4. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій [Текст] : навч. посіб. /В. А.Малахов. - 4-те вид. - К.: Либідь. 2008.-384 с.
5. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування [Текст] : навч. посіб. / Т.К. Чмут, Г.Л. Чайка.- 6-те вид. випр. і доп. - К.: Знання. 2007. - 230 с.

Методичне забезпечення

1. Vlasenko K. Methods for Teaching Mathematics to Students in Technical Universities. Online available from <http://formathematics.com/courses/imt/mnmtzvo-en/>
2. Vlasenko K., Lovianova, I., Chumak O., Sitak, I., Kondratyeva, O. Personal e-learning environment of the maths teacher. Online available from <http://formathematics.com/courses/imt/personal-e-learning-environment-of-the-maths-teacher/>
3. Чумак О.О Професійна етика: методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи для студентів спеціальності 014 Середня освіта (математика) – Краматорськ : ДДМА, 2021.

Інформаційні ресурси

1. Все для учителя – все бесплатно [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uroki.net>.
3. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії («Академвидав») / Г. М. Мешко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://academia-pc.com.ua/product/216>.
5. Педагогічна культура вчителя : презентація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slideshare.net/stecenonm/6-2253966>.
6. Радченко Є. С. Формування іміджу педагога – вимога сучасності [Електронний

ресурс] / Є. С. Радченко. – Режим доступу : [www.nbu.gov.ua/ portal/soc_gum/Prpog/2008_7_1.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Prpog/2008_7_1.pdf).

7. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: <http://www.mon.gov.ua>

8. Етичний кодекс українського педагога [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://myvchytel.dp.ua/index.php/uchytelska/55-etychnyi-kodeks-vchytelia> - Заголовок з екрану.

9. Мишаткина Т. В. Педагогическая этика [Електронний ресурс]: учеб.пособ. серия «Высшее образование» / Т.В.Мишаткина. - Ростов н/Д: Феникс. 2004. - 304 с. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/2230440/>- Заголовок з екрану.

10. Навчальні матеріали он-лайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com/> - Заголовок з екрану.

11. Тейлор Ч. Етика автентичності [Електронний ресурс] / Ч.Тейлор / пер. з англ., А.Васильченко. –2-ге вид. – К.: Дух і літера. 2013. –128с. – Режим доступу: http://issuu.com/duh-i-litera/docs/taylor_etyka_extract- Заголовок з екрану.